

Handläggare
Anna Odelby
Telefon: 08-
5081502208 508 150 29

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2025-01-30

Skrivelse angående arbete mot heders- och uppfostningsresor

Svar på skrivelse från Carro Olofson (C), Kristina Lutz m fl
(M) och Lena Kling (L).

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

En skrivelse har inkommit till stadsdelsnämnden som lämnat denna vidare till stadsdelsförvaltningen för beredning. Skrivelsen inkom 2024-11-14 från Carro Olofson (C), Kristina Lutz m fl (M) och Lena Kling (L)

Skrivelsen lyfter att händelser som innefattar hedersresor och uppfostningsresor, där barn utsätts för hedersförtryck och allvarliga kränkningar, utgör ett växande problem i många av landets kommuner.

Skrivelsen avslutas med fyra frågeställningar för förvaltningen att besvara.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning har yttrat sig i ärendet utifrån frågeställningarna och föreslår till nämnden att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på skrivelsen.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden överlämnade 14 november 2024 en skrivelse från Carro Olofson (C), Kristina Lutz m fl (M) och Lena Kling (L) till förvaltningen för beredning. Skrivelsen rör förvaltningens arbete mot heders- och uppfostningsresor.

Ärendet

Skrivelsen lyfter att händelser som innefattar hedersresor och uppfostringsresor, där barn utsätts för hedersförtryck och allvarliga kränkningar, utgör ett växande problem i många av landets kommuner. Skrivelsen utgår från GAPFs (Glöm Aldrig Pela och Fadime) beskrivning om hur denna form av hedersrelaterat våld ofta innebär stora risker för barnets psykiska och fysiska hälsa, och uppmanar till starkare skyddsåtgärder genom exempelvis utvidgade möjligheter till utreseförbud.

Under året har regeringen implementerat utvidgat reseförbud i lagtext, vilket möjliggör att fler barn kan skyddas från att föras utomlands mot sin vilja. Det innebär dels ett stärkt skydd för barn mot att drabbas av hedersrelaterat våld och förtryck, dels ett bättre skydd mot att av andra anledningar allvarligt fara illa utomlands. Möjlighet att fatta beslut om reseförbud gäller från 1 juli 2024 och kan beslutas om det finns en påtaglig risk för att ett barn lämnar Sverige eller förs utomlands och barnets hälsa eller utveckling skadas under utlandsvistelsen på grund av omständigheter som kan föranleda vård enligt 2 och 3 §§ LVU.

Skrivelsen tar upp att det finns en ökad risk för barn och unga att i samband med loven utsättas för barnäktenskap, tvångsäktenskap och annat hedersrelaterat våld och förtryck genom utlandsresor. En förutsättning för att minska denna risk är att skola, förskola och socialtjänst i stadsdelen känner till vilka barn som befinner sig i riskzonen och vilka som inte återvänt efter till exempel lov.

Skrivelsen avslutas med följande fyra frågeställningar för förvaltningen att besvara.

- Vet förvaltningen ifall barn saknas efter de olika loven? Om så är fallet, hur många?
- Vilka insatser har man på plats inför kommande lov som till exempel jullovet?
- På vilka sätt arbetar man med kartläggning av barn och elever i riskzonen att föras ut ur landet?
- När bedömer förvaltningen att budgetuppdraget för 2025 om rutiner för utreseförbud är på plats och hur kommer förvaltningen att agera under tiden rutinerna arbetas fram?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjestöd. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp samt pensionärsrådet
2025-01-23

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nedan redovisas förvaltningen svar på skrivelsens frågeställningar.

- Vet förvaltningen ifall barn saknas efter de olika loven? Om så är fallet, hur många?

Förvaltningen får kännedom om de barn som skola eller förskola upprättat en orosanmälan kring. Socialtjänstens statistik angående orosanmälningar som inkommer innefattar delvis oro om att barn inte är tillbaka i förskolan/skolan när oron anges vara skolfrånvaro men inte specifikt kring oro över orsak. Förvaltningen bedömer att det generellt är inga eller mycket få orosanmälningar av det efterfrågade slaget som inkommer i samband med skollov.

- Vilka insatser har man på plats inför kommande lov som till exempel jullovet?

Socialtjänsten har inte några särskilda insatser inför kommande lov. De rutiner som finns upprättade mellan socialtjänst och skola och de lokala rutiner skolan har om att anmäla oro för barn och unga till socialtjänsten bedöms vara de insatser som finns möjliga att upptäcka de barn som riskerar att föras ur landet under lovet. Inför skollov tas frågan upp i de reguljära samverkansforum som finns för aktörerna i syfte att hålla en gemensam kunskapsplattform aktuell.

- På vilka sätt arbetar man med kartläggning av barn och elever i riskzonen att föras ut ur landet?

Socialtjänsten genomför inte någon generell kartläggning för barn och unga i riskzon att föras ut ur landet. Om oro uppkommer om att ett barn riskerar att föras ut ur landet ska en orosanmälan upprättas och socialtjänsten kartlägger det individuella barnets behov av stöd och/eller skydd. Socialtjänsten har inte befogenheter att kartlägga barn som inte har en aktualitet inom socialtjänsten.

- När bedömer förvaltningen att budgetuppdraget för 2025 om rutiner för utreseförbud är på plats och hur kommer förvaltningen att agera under tiden rutinerna arbetas fram?

Stadsdelsförvaltningen inväntar i nuläget mer information från socialnämnden kring gemensamma rutiner för staden och kan därför ännu inte svara på när under året dessa rutiner antas vara på plats. Innan särskilda rutiner finns på plats arbetar förvaltningen efter aktuell lagstiftning om 2 och 3 §§ LVU där det utvidgade utreseförbudet framgår. Förvaltningens socialtjänst har tagit del av det meddelandeblad (5/2024) *Ett utvidgat utreseförbud för barn* upprättat av Socialstyrelsen. Förvaltningen tar stöd av Origo vid behov för att göra rättssäkra bedömningar.

Barnrättsperspektiv

Att det finns upparbetade samverkansrutiner mellan förskola/skola och socialtjänst är centralt för att socialtjänsten ska få kännedom om barn som riskerar att eller riskerat föras ut ur landet mot sin vilja och kunna agera för barnets behov av stöd/skydd. Stödet Origo kan ge förvaltningen avseende bedömningar av risker för den specifika problematiken bidrar också till att vidmakthålla socialtjänstens kunskap i att agera på signaler om barnets behov av stöd/skydd.

Jämställdhetsperspektiv

Olika typer av risker inom hedersrelaterat våld och förtryck är i regel mer aktuella för flickor vilket är något förvaltningen och förskola/skola behöver vara uppmärksam på. Förvaltningen behöver dock vara uppmärksamma på att olika risker och utsatthet inte är enbart kopplade till kön, utan kan vara aktuella för både flickor och pojkar.

Framtagna rutiner och arbetssätt behöver innehålla en medvetenhet om hur hedersrelaterat våld och förtryck kan uttrycka sig för att upptäckt av utsatthet och rättssäkra bedömningar ska kunna genomföras. Förvaltningens samverkan med Origo är av stor vikt i denna fråga.

Förvaltningen föreslår att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på skrivelsen.

Hanna Jakhammer
Tf Stadsdelsdirektör
Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Skrivelse angående förvaltningens arbete mot heders- och uppfostringsresor

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Hanna Jakhammer, T.f. stadsdelsdirektör	2025-01-09